

Conclusies Probos leveren uiteenlopende reacties op

Opdrachtgevers vragen onvoldoende naar kwalitatief hoogwaardig plantmateriaal en kunnen onvoldoende controleren op kwaliteit en herkomst. Gecertificeerd plantmateriaal biedt bovendien onvoldoende garanties. Dit concludeerde Probos na het analyseren van diverse projecten. Verschillende partijen reageren wisselend op de conclusies.

Conclusie: Opdrachtgevers vragen onvoldoende naar kwalitatief hoogwaardig plantmateriaal.

Bart Faassen onderschrijft deze conclusie. Hij stelt dat bij inschrijvingen alleen maar naar de prijs wordt gekeken. „Aannemers krijgen alleen werk als ze het goedkoopst zijn bij een inschrijving”, aldus de voorzitter van de LTO-Cultuurgroep voor bos- en haagplantsoen. „Als een specificatie niet klopt, zijn er toch geen sancties.”

Bij inschrijvingen worden volgens Faassen bovendien eisen gesteld die vaak onzinnig en irreëel zijn. „Er gaan bijvoorbeeld nu aanvragen rond van soorten die 'autochtoon' moeten zijn, maar waarvan er niet eens autochtone herkomsten in de Rassenlijst zijn opgenomen. Als we zo'n idiote aanvraag op tafel krijgen, voelen we ons voor de gek gehouden.”

De cultuurgroep durft volgens Faas-

sen best te stellen dat deze het beste bos- en haagplantsoen van Europa kweekt. „We zijn transparant richting onze afnemers, en we adviseren hen welke soorten en maten ze het best kunnen hanteren”, aldus de voorzitter, waarbij hij verwijst naar het kwaliteitshandboekje 'Groen op Wit'. „In het boekje geven we uiterst duidelijk uitleg over ons product.”

Evenals Faassen onderschrijft Ben Huisman, directeur van de Unie van Bosgroepen, de conclusie dat opdrachtgevers onvoldoende naar kwaliteit vragen. „Voorlichting geven over het belang van goed uitgangsmateriaal, is het minste wat je kunt doen.” Leden van de Bosgroepen zijn feitelijk opdrachtgever. „We kunnen ze wel adviseren over het te gebruiken plantmateriaal”, aldus Huisman, „en meestal doen we dat ook. Kwekers kunnen de herkomst aangeven, maar het komt ook voor dat wij zelf

Bij deze aanplant van Dienst Landelijk Gebied was juist wel gevraagd naar kwaliteit. De zaadherkomst van deze bomen moest in de Rassenlijst staan en op waarmarkstrookjes van Naktuinbouw.

zaad leveren aan kwekers, om zeker te zijn van de goede herkomst.”

Ook Walter Scheerhoorn, medewerker bij Dienst Landelijk Gebied (DLG), deelt de conclusie van Probos. Hij ziet het kwaliteitsbewustzijn van opdrachtgevers nog niet snel vanuit henzelf veranderen. „Ze vertrouwen op de leveranciers en ze zijn natuurlijk gevoelig voor een prijs. Maar de prijs is niet altijd doorslaggevend.”

Scheerhoorn verwijst naar een aanbesteding uit 2012, uitgevoerd door Projectbureau Asbestsanering van DLG. „Daar is zeer nadrukkelijk aandacht besteed aan duurzaamheid en kwaliteit van het plantmateriaal.” Een zaadherkomst moest bijvoorbeeld vermeld staan in de Rassenlijst en op een waarmarkstrookje van Naktuinbouw aan de bomen.

Bij provincie Noord-Brabant wordt de conclusie van Probos echter niet gedeeld. „Wij vragen wel degelijk om

kwalitatief hoogwaardig plantmateriaal”, stelt beleidsmedewerker Maayke Snel. De provincie werkt sinds 1993 namelijk met een zogenoemd milieumanagementsysteem. Dat vertaalt zich naar bestekken en contracten: minimaal 20% van het ingekochte plantmateriaal is EKO-gekweekt en 80% volgens Milieukeur. „Zodoende werken we structureel aan verminderen van de milieubelasting.”

Conclusie: Opdrachtgevers zijn onvoldoende in staat om controles op de kwaliteit en herkomst van het geleverde plantmateriaal uit te voeren.

„Als opdrachtgevers niet in staat zijn controle uit te oefenen, zijn ze niet capabel voor hun functie”, stelt Faassen. Opdrachtgevers hoeven volgens hem echter niet te controleren als ze bij gecertificeerde bedrijven kopen.

„Deze bedrijven laten zich door externen auditen. Ze verliezen hun status als ze niet aan wettelijke en extra zelf opgelegde eisen voldoen.”

De Unie van Bosgroepen is het eens met de conclusie, aldus Huisman. „We kunnen wel adviseren, maar we controleren de kwaliteit en de herkomst doorgaans niet.”

Provincie Noord-Brabant laat weliswaar een onafhankelijke deskundige bepalen of het plantmateriaal aan de gestelde eisen voldoet, zowel op de kwekerij als bij levering. „Maar buiten op de werkvloer is het vaak toch wel lastig om de hele keten na te kunnen gaan”, aldus Snel.

Bij de aanbesteding door Projectbureau Asbestsanering werd al vroegtijdig erkend dat het keuren van plantmateriaal om specifieke vakkennis vraagt. Omdat DLG die expertise onvoldoende zelf in huis had, was samenwerking gezocht met Staatsbosbeheer. „Staatsbosbeheer

heeft ons geadviseerd over de gehele aanbestedingsprocedure”, aldus Berd Wardenier van DLG. „Samen hebben we de veldcontroles uitgevoerd.”

Conclusie: Er is geen sluitend certificeringssysteem dat ook aan het eind van de keten garanties biedt voor de herkomst van het plantmateriaal.

Deze conclusie wordt onderschreven door Unie van Bosgroepen, provincie Noord-Brabant en DLG. „Het kost wel wat om een sluitende certificering op te zetten”, aldus Huisman van de Unie, „maar we merken dat veel eigenaren van terreinen - waaronder ook gemeenten - geen hoge prioriteit geven aan het onderwerp. Dan zijn ze ook niet veel bereid om er (extra) kosten voor te maken.”

Plantmateriaal met een certificaat van Milieukeur of EKO voldoet weliswaar aan de eisen van de provincie Noord-Brabant, en hierop vindt wel een onafhankelijke controle plaats. Desondanks lijkt er volgens Snel geen sluitend certificeringssysteem te bestaan. „Dat maakt het controleren op herkomst erg lastig.”

Tijdens de veldcontroles kwamen DLG en Staatsbosbeheer opmerkelijke zaken tegen. „Bij meerdere partijen klopten de gegevens van leveranciers niet”, vertelt Wardenier. „Enkele kwekers hadden zelfs een formele verklaring ingediend, afgegeven en ondertekend door Naktuinbouw, als bewijs dat ze onder controle staan bij Naktuinbouw. Hiermee wekten ze de suggestie dat dit een garantie was voor de herkomst en soortechtheid.”

Faassen neemt het op voor Naktuinbouw. „Keuringen van zaad en planten: het is nergens ter wereld zo goed geregeld als in Nederland. Het certificeringsprogramma van Naktuinbouw is sluitend, het biedt 100% zekerheid. Hoe kan men dit in twijfel trekken? De sluitende certificering stopt pas bij tussenpersonen in de keten die niet bij Naktuinbouw zijn aangesloten.” <

ACTUEEL

AAN DE SLAG MET AANBEVELINGEN

Het analyseren van projecten vormde de eerste fase naar een beter functionerende afzetketen, in het kader van de Green Deal 'Weet welk plantmateriaal je (ver)koopt'. De tweede fase wordt dit jaar ingezet, zo meldde John Janssen, woordvoerder van de Green Deal-stuurgroep, vorige week op de jaarvergadering van de LTO-Cultuurgroep voor bos- en haagplantsoenkwekers.

De tweede fase betreft de implementatie van de volgende drie aanbevelingen door Probos:

> Ontwikkeling van kennis- en communicatietraject. Bedoeling is om eindafnemers bij te staan in het beter formuleren van hun vraag naar plantmateriaal. Daarbij zal eindafnemers een systeem worden aangeboden waarmee zij kunnen controleren wat ze hebben gevraagd en welk plantmateriaal daadwerkelijk is geleverd. Kennis over plantmateriaal zal bovendien worden ingepast in bestaande onderwijsprogramma's.

> Verlenging van tracking & tracing-systeem naar eind van de keten. Bedoeling is dat het certificeringssysteem van Naktuinbouw garanties gaat bieden voor de herkomst en de kwaliteit van het plantmateriaal, door de gehele afzetketen heen.

> Nadere stimulering vanuit wet- en regelgeving om kwalitatief hoogwaardig plantmateriaal te gebruiken.